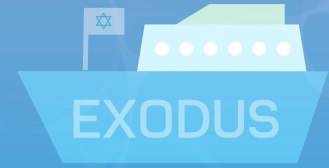

התנ"ך זה הסיפור שלנו: סיפור יציאת מצרים

- עם של עבדים
א-ב
- צמיחת מנהיגות
ג-ד
- קשיים בדרך
ה-ו
- עשר המכות
ז-יב
- זיכרון יציאת מצרים
יב-יג
- יציאה לחרות
יד-טז

1	יוסף במצרים	2	"ויקם מלך חדש" (אז)	3	"ויאנחו... ויזעקו" (בכג)	4	נשים פועלים באומץ	5	"ויאמן העם" (דלא)	6	פרעה: "מי ה' (הב) משה: "למה הרעות לעם הזה" (הכב)	7	"והוצאתי וגאלתי" (ו-ח)	8	"ויכבד את ליבו" (חכח)	9	"ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים" (יבמא)	10	"והגדת לבנך ביום ההוא" (יגח)	11	"ויאמינו בה" (ידלא)	12	"ויענו כל העם יחדו... נעשה" (יטח)

התנ"ך זה הסיפור שלנו - סיפור יציאת מצרים

סיפור יציאת מצרים - סיפור הלידה של עם ישראל הוא סיפור מכוון לכל סיפורי הגאולה והחירות לדורותיהם, סיפור שהפך למודל ולמופת לשאיפה לחירות ולצדק בעולם כולו.

מהלך סיפור יציאת מצרים מתאפיין בקו **עלילתי** מפותל הנע במסלול שתחילתו בתהום העבדות והמוות במצרים וסופו ביציאה לחירות וגאולה, הליכה אל עבר הר סיני וקבלת עשרת הדיברות, והתכלית - הליכה אל הארץ המובטחת - ארץ כנען. קו הסיפור המתואר בתרשים נע בתוך מרחב **גיאוגרפי** שראשיתו נמוכה - בעמק הנילוס במצרים, המשכו בים סוף אל עבר מדבר סיני וסופו במגמת עליה להר סיני ולארץ ישראל.

תהליכי הירידה והעליה המתוארים בתרשים אינם משקפים את המסע הגיאוגרפי באופן מדויק אלא את קווי העלילה המשתנים לאורך הסיפור ממצבים של שעבוד למצבים של תקווה וגאולה.

המעבר מארץ מצרים לארץ ישראל מכונה במקרא **'עליה'** והתנועה ההפוכה מארץ ישראל לארץ מצרים מכונה **'ירידה'**. השימוש במונחים אלו נובע בראש ובראשונה מן המציאות **הגיאוגרפית-פיזית** (ישראל גבוהה והרדית ואילו מצרים נמוכה ומישורית). אולם, התורה עושה שימוש במונחים אלו גם כדי לבטא את הפערים **הערכיים והרוחניים** בין שתי הארצות ובין שתי תפיסות העולם המנוגדות: מחד, תפיסת העושר והכח המצרית המיוצגת על ידי פרעה מלך מצרים ומאידך האמונה בצדק וברוח המונהגת על ידי ה' א-לוהי ישראל. היציאה ממצרים אל מדבר סיני ואחר כך לארץ ישראל משמעותה **עליה פיזית ורוחנית** המיוצגים בקו התרשים. תהליכי העליה והיציאה לחירות אינם קווים לינאריים ואינם נעים במגמת עליה מתמדת אלא הם רצופים משברים וטלטלות שלעיתים יוצרים אצל דמויות הסיפור תחושות של יאוש, יראה וחרטה על הנכונות ליציאה לחירות. אולם, מהלכו המתמשך של הסיפור מלמד על ההתמודדות של העם ומנהיגיו במסע האמונה והתקווה.

עשר המכות

- 7 **'והוצאתי... וגאלתי'** - הבטחת ה' בארבע (חמש) לשונות הגאולה: והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי, והבאתי - משקפת את שלבי גאולת מצרים, ההיבט הפיזי (יציאה ממצרים) לצד ההיבט הרוחני והאמוני (מתן תורה).
- 8 **'ויכבד את ליבו'** - עשר מכות מצרים מציגות את ידו החזקה של ה' אל מול היד החזקה שהופעלה כנגד ישראל. זהו תהליך ארוך, שנבע מהכבדת הלב של פרעה הכופר במציאות ה'.

זיכרון יציאת מצרים

- 9 **'זיהי בעצם היום הזה יצאו... מארץ מצרים'** היציאה ממצרים מהווה שיא הסיפור, מעולם לא יצא עם שלם מעבדות לחירות.
- 10 **'והגדת לבנך'** סיפור הדברים לדורות הבאים, הוא אחד המאפיינים המשמעותיים ביותר של סיפור יציאת מצרים - העברת הסיפור לדורות.

יציאה לחירות

- 11 **'ויאמינו בה'** - בני ישראל יוצאים ממצרים, אך המצרים רדפן אחריהם לים סוף, והפחד שלהם התעורר מחדש. טביעת מרכבות פרעה בים סוף, הביאה את העם להאמין בה' ובמשה עבדו.
- 12 **'ויענו כל העם יחדו... נעשה'** - בני ישראל המאוחדים חנו סביב הר סיני, קיבלו את דבר ה' והפכו באופן רשמי לעם ה'. הדיבר הפותח את עשרת הדיברות 'אנכי ה' א-להיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', מבליט את הזיקה ההדוקה בין סיפור היציאה ממצרים ובין האמונה והבחירה בדרך הצדק והחירות שהעניק ה' לישראל לקראת כניסתם לארץ.

מהלך הסיפור (ממצרים להר סיני, משמאל לימין):

עם של עבדים

- 1 **'יוסף במצרים - משנה למלך מצרים'**. מעמדו הרם הקנה לבני ישראל גם כן מעמד חזק וגבוה.
- 2 **'ויקם מלך חדש'** - בהדרגה, עם ישראל הפכו לעבדים במצרים, בגלל חילופי שלטון ושינוי מדיניות פרעה מלך מצרים.
- 3 **'ויאנחו ויזעקו'** - פרעה גזר על בני ישראל עבודת פרך וגזירות שמד על הזרע. מצב קטסטרופלי זה הוביל אותם לזעוק אל אלוהים שיצילם.

צמיחת המנהיגות

- 4 **'נשים ומשה פועלים באומץ'** - עוד בטרם נגלה ה' והתחיל תהליך הגאולה, התעוררו נשים (עבריות ומצריות) להיאבק בגזירת המוות: **שפרה ופועה, בת פרעה**, שהצילו את התינוקות ואת משה שהפך בהמשך הסיפור למושיעם של ישראל. **יציאת משה אל אחיו**, מתוך ארמונו של פרעה, הצמיחה את ניצני הגאולה שיביאו להתגלות ה' בהמשך הסיפור.
- 5 **'ויאמן העם'** - משה ברח מפני פרעה, לארץ מדין הרחוקה. ודווקא שם זכה להתגלות ה' לאחר שסר לראות את הסנה הבוער באש, שאיננו אוכל' שם על הר הא-לוהים קיבל את השליחות לגאול את ישראל. קשיי משה לקבל את השליחות משקפים את הקושי להיאגל ולגאול. אמונת העם בדברי משה, מבשרת את המשכו הרחוק של הסיפור.

קשיים בדרך

- 6 **פרעה: 'מי ה?'; משה: 'למה הרעות לעם הזה'**: משה ואהרן באו לפרעה לתבוע את שחרור העם מעבדות, ודווקא בקשה זו דרדרה את השעבוד. הכפירה של פרעה במציאות ה', ותלונות משה וישראל, הביאו להתגלות ה' בעולם.

הליכת עם ישראל במדבר במשך ארבעים שנה, תוך קשיים וניסיונות רבים, מלמדת שמהלך הגאולה הוא מסע ארוך של למידה והתנסות. המסע הזה ממשיך עד ימינו, אלפי שנים לאחר סיפור יציאת מצרים. תהליך ארוך זה מסומל בתרשים על ידי איור אונית אקסודוס הנושאת את שמו של סיפור יציאת מצרים - 'הסיפור שלנו'. גילויי הניסים שזכינו להם בדורנו, מעודדים אותנו להמשיך ולהתחזק בערכי החירות והצדק שיסודם בהר סיני ומחזקים את אמונתנו בכוחה של הגאולה, במהרה בימינו.